

Palček

Finska pravljica. — Orig. lesorez O. Gasparija

(Konec.)

Peter je jokal, Pavel se je smejal. Palček je hódil lahkih nog in s še lažjim srcem. Prišedši v gozd, se je razgledoval naokrog, toda visoka trava mu je zastirala razgled. Tedaj je zaklical na ves glas:

»Trol! Trol! Trol!«

Nato je zaslišal odgovor, ki se mu je zdel kot grmenje:

»Tukaj sem! Kdo me kliče?«

In velikan se je približeval, utirajoč si pot skozi gozd kot kak slon in iskajoč naokrog, ne da bi mogel opaziti, kdo ga je klical. Končno je povetil oči in zagledal na prevrnjenem deblu dečka, ki ga je gledal od spodaj navzgor.

»Ali si ti tisti, ki me je zbudil, ko sem po jedi počival?« je zaripel vprašal, obračajoč v duplino pod čelom debele, krvave oči.

»Prav jaz, dobri mož! Prišel sem, da bi te vzel v svojo službo.«

Velikan je prasnill v smeh:

»Res? Ti? Čakaj no, da te vržem v ono vranje gnezdo tam zgoraj na hrastu! Tako ti bom pokazal, kaj se pravi potepati se po mojem gozdu!«

»Po tvojem gozdu? Toliko je tvoj, da ga jaz lahko posekam v četrť ure.«

»Res? Rad bi te videll!«

»Tako j!« je vzkliknil Palček in izvlekel sekiro.

»Sekira, moja dobra sekira, sekaj!«

In glej, dobra sekira je začela sekati, klestiti in cepiti, udarjajoč na levo in desno, zgoraj in spodaj...

»Dovolj, dovolj!« je prosil Trol. »Ti boš uničil mo... tvoj gozd! Toda, kdo si?«

»Čarovnik Palček sem, ki bi ti mogel z eno besedo odrezati glavo.«

In Palček se je spet usedel na deblo in, ker ga je pot zdelala in je postal lačen, je izvlekel svoj kruh in zasadil vanj zobe in ga grudil.

Trol ga je gledal ves radoveden in prestrašen.

»Kaj je tisto, kar ješ?« ga je vprašal, ker ni poznal kruha, človeškega hraniva.

»Kamen je.«

»In tako dobro ga zvečiš?«

»To je moja običajna jed, ob kateri nisem zrastel tako kakor ti ob volih, toda dala mi je bistrost, ki je ti nimaš. Pelji me v svoj dom!« Ukročeni Trol se je napotil, stopajoč pred mladeničem kot krotek pes, proti svoji votlini, veliki kot cerkev.

»Poslušaj,« je rekel Palček, ko sta dospela do nje, »na vsak način je potrebno, da eden izmed naju postane služabnik drugega. Napraviva pogodbo: če meni ne bo uspelo napraviti tega, kar napraviš ti, bom jaz tvoj služabnik; če pa ti ne uspeš napraviti tega, kar napravim jaz, boš ti moj služabnik.«

»Sprejeto!« je rekel Trol. »Prilegel bi se mi hlapček, ki bi imel pamet še zame. Torej, da začneva! Pojdi k reki in napolni mi te dve vedri, da si skuham juho.«

In pokazal je dva tako velika čebra, da bi bilo laže v njih utoniti kot premakniti ju.

Palček ju je zmedeno ogledoval.

»Te spravlja v zadrego ta opravek?« ga je vprašal Trol in usta so se mu od smeha raztegnila do ušes.

»Prav nič! Prémíšljeval sem samo, če ne bi bilo bolj prikladno, prenesti sem reko in jo prečiti v posodo...«

Dobri Trol je bil ves preplašen nad to zamislijo.

»Ne, ne, le ostani, grem jaz! Ti medtem zakuri ogenj.«

Velikan je šel, se vrnil, obesil na verigo kot kupola velik kotel, poln vode, vrgel vanj zaklanega vola, petdeset lepih, celih zeljnatih glav in vrečo korenja. Ko je juha vrela, je pazil nanjo kot skrbna gospodinja in vsakotoliko jo je pokusil.

»K obedu!« je zaklical, ko je bilo vse gotovo. »Če moreš toliko pojesti, kot pojem jaz, bom tvoj služabnik; v nasprotnem primeru bom pojedel še tebe, da si bom posladkal usta.«

»Pa začniva,« je odgovoril Palček, ne da bi se zbegal.

Sedel je in si položil med kolena svojo dolgo usnjeno vrečo.

Po preteku četrtrt ure si je moral Trol razširiti pas za eno luknjico.

Palček je bil lahek in še mu je teknilo, kot bi komaj sedel k mizi.

In jedel je in jedel, Trol pa si je razširil pas še za eno luknjico.

»Kakšen želodec!« je ponavljal, gledajoč Palčka z očmi, polnimi zavisti.

In spet si je razširil pas za tretjo luknjico.

»Tudi jaz čutim, da postaja moj želodec že nekoliko poln!« je povedal Palček. »Toda saj si lahko pomagam!« To rekši je vzel nož in si razparal usnjeno vrečo.

»Na,« je rekel nato, podajajoč nož Trolu, »napravi še ti, kot sem napravil jaz.« Velikan se je vrgel na kolena in prosil:

»Prav lepa hvala! Jaz ne prebavljam železa! Rajši postanem tvoj služabnik!«

Rečeno storjeno. Trol je upognil koleno in poljubil Palčku roko v znak pokorščine. In nato si je naložil na rame svojega malega gospoda ter odšel v kraljevsko palačo.

Še nikdar ni bilo na svetu tako sijajne zmage duha nad surovo močjo.

V kraljevi palači so slavili velik praznik.

Nakrat se zasliši trušč, kot bi bil potres; kraljevska palača se je stresala na svojih granitnih temeljih.

Trol, kateremu je bil vhod prenizek, je skomignil z ramo in podrl glavni tram.

Vsi so stekli na balkon in prepadeni zagledali Palčka, zmagoslavno stoječega na ramah svojega strahotnega sužnja.

Tedaj je Palček stopil naravnost na balkon in se priklonil svoji kraljevski zaročenki:

»Princesa, želeli ste si sužnja. Evo vam dveh!«

Ta lepi poklon je vzbudil med dvornimi damami veliko odobravanje.

Kralj je ves zmeden peljal hčerko v vdolbino nekega okna in ji rekel:

»Hčerka moja, nimam več izgovorov, da bi odklonil tvojo roko temu mladeniču. Žrtvovati se boš morala v prid države.«

»Oče moj,« je prosila deklica, »dovolite mi, da na svoj način branim svojo prostost. Mogoče se mi posreči. Sabski kraljici se je tudi posrečilo zmešati kralja Salomona!«

Nato je šla k svojemu malemu snubaču:

»Palček, hraber si in srečen, toda to ne zadostuje, da bi ugajal damam.«

»Vem, Visokost,« se je takoj odrezal Palček. »Da kdo ugaja gospem, se mora ukloniti tudi vsaki njihovi muhi.«

Kraljična je zardela, pogledala svojega ženina in zdelo se ji je, da je zrastel za palec.

»Palček,« je trdo nadaljevala, »ni moja muha. Prepričati se hočem le o srcu in duhovitosti svojega bodočega moža. Zato ti stavim tri vprašanja.«

Palček se je tiho priklonil.

»Palček, ti, ki si prizadevaš dobiti roko kraljeve hčere, ali si preštel, koliko korakov je od kočice tvojega očeta do kraljeve palače?«

»To je odvisno od korakov, princesa,« je odgovoril Palček. »Tisoč je korakov vola in tisočkrat tisoč korakov mravlje, toda ni več kot en zamah sokolje peruti.«

Kraljična je premagana premerila Palčka in zdelo se ji je, da je spet zrastel za palec.

»Palček, ti, ki si prizadevaš biti nekega dne kralj, ali si premislil, kakšna razlika je med teboj in kraljem?«

»Dobro sem premislil, princesa,« je odgovoril Palček. »In toliko sem odkril, da oba, jaz in kralj, tlačiva z nogami zemljo in da se niti kralj niti jaz ne dotikava s čelom neba.«

Premagana princesa je premotrila Palčka in zdelo se ji je, da je zrastel spet za palec.

»Še zadnje vprašanje,« je rekla s trepetom v glasu. »Ugani, katera je v tem trenutku moja skrita misel?«

Palček je trenutek okleval. Nato je z enakim trepetom v glasu odgovoril:

»Princesa, komaj si upam uginiti. Vi si v tem trenutku mislite, da nisem vreden vašega srca in vaše roke.«

Princesa se je nasmehnila in mu segla v roko.

Tedaj pa je Palček pred njenimi očmi dobil postavo sprejemljivega ženina. In kraljična ni dvomila, da se bo, o svojem času, zdel ljudstvu primeren kralj.